

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

PERIODICH SATÍRICH, HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI.
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

2 CUARTOS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

y 10 centaus paper en l' isla de Cuba.
NUMEROS ATRASSATS 4 CUARTOS.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya 8 rals.
Cuba y Puerto-Rico, 16.—Estranger, 18

UNA REVOLUCIÓ.

Davant del Liceo s' han format grupos. ¿Qué passa? ¿Qué hi há?

Alguns gesticulan ab molta vivesa, altres donan mostres de assentiment á lo que diuhen los oradors, altres xiulan. Set ó vuyt son los que parlan, y tots ho fan á la vegada; més de cent los interrompen tots á la vegada també; alguns empenyan, altres se queixan, n' hi ha que gemegan, n' hi ha que blasfeman, n' hi ha que preguntan: —¿Bé, senyors, de qué 's tracta? ¿qué passa?...

Al principi, de tot aquell guirigay no se 'n pot treure l' aygua clara.

Pero tot de un plegat s' obra una portella, y compareix un músich de l' orquesta del Gran Teatro, sense sombrero, escabellat, lo corbatí desfet, lo traje en desordre... Está groch y tremola de cap á péus.

Y doscentas, trescentas personas lo rodejan y se 'l disputan, ávidas de saber dels seus llabis lo que passa dintre del Gran Teatro. Jo tinch la sort de poderme colocar en primera fila.

—¡M' han ben xafat la guitarra! exclama 'l pobre músich.

—¿Desde quan á l' orquesta del Liceo, hi ha guitarras?... pregunta un dels del grupo.

—Tant se val, respon lo músich, digali violi, digali contra-baix, digali guitarra... Lo fet es que m' han aixafat l' instrument... ¡Pobre de mil...

—¿Donchs alló vá sério?

—¿Si 'n vá de sério?... Que hi haurá desgracias...

Una dona plorant:

—¡Pobre Peret!... ¡pobre fill del meu cor!... ¡Ay!...

¡Prou l' hi deya jo que no s' hi emboliqués!...

—Pero senyors, pregunto jo, ¿farian lo favor de dir-me qué es lo que passa?...

En aquell moment, sento dintre del Liceo un gran barullo de crits:

Una véu, un viva 's destaca:

—¡Viva la igualdad!...

¿La igualtat? ¿Volst'hi jugar que hi ha revolució al Liceo?

M' hi ficat al cap entrarhi y jo 'us juro que hi entraré. Haig de veure en que consisteix lo gran aconteixement del dia. La cosa es grossa, segons sembla, y jo, periodista, no puch pas quedarme á fora.

¿Pero cóm m' ho faré? La portella per hont acabava de sortir aquell músich tant desesperat vá tancar-se immediatament. Tot está tancat: las tres grans portas, la del café del Liceo que 's comunica ab lo saló de Descans, la del Circul del Liceo, la de las taulas, la de la administració del carrer de Sant Pau... Entrarhi pels balcons no es pas possible... no tinch alas...

¿Alas has dit? Per alas los propietaris, los accionistas de aquella casa: si no 'n tenen se las prenen. Allá 'n

veig un; es un gran amich meu, lo segueixo; mé fá passar per no sé ahont ¡hi ha tants forats en aquella casa!... Lo cert es que tot de un plegat me trobo dintre del Liceo.

¡Quin espectacle!...

Una colla de galifardéus ab unas caras que no més se véuhen los dias de revolució, desenrejolan los corredors, altres traginan filas enteras de butacas y las apilan pèl vestibul, tots cridan y baladorean... reyna un furor indescriptible.

—¡Quien vive! 'm crida un centinella dels Hugonots apostat al péu de l' escala, ab l' espasa desenvainada. (Per cert que 'l busto, colocat dintre de la capella de l' escala, porta gorro-frigi).

Y jo, recordantme del viva que hi sentit desde fora, poch avants, responch:

—¡Viva la igualtat!

—¡Adelante! diu aquell soldat farrenyo.

Arribo al péu de la porta del escenari, saltant barricadas, y trobo un 'altre centinella: nou quien vive y nova resposta

Ja soch dins... Los quartos dels artistas están oberts de bat á bat. Sobre todas las portas s' hi ostentan rétolos que diuhen: «pena de muerte al ladrón.»

Un mosso del taller de pinturas está enllestint un gran cartelon, ab lletas grossas que diuhen:

¡ABAJO LOS PRIVILEGIOS!
¡MUERAN LOS POTENTADOS DEL ARTE!
¡VIVA LA IGUALDAD ARTÍSTICA!
¡SUELDOS COLECTIVOS!
¡VIVA LA ANARQUIA!...

Quant lo pintor alsa aquest rétol, se desencadena en tota la sala frenétich entussiasme. ¡Quins aplausos! ¡Quina saragata!...

Lo cos de ball comensa á donar giravolts y gambadas: los coristas s' hi barrejan. Un d' ells, un baix profundo, exclama:

—Hi falta un lema:—¡Viva el amor libre!...

Tot de un plegat tréu lo cap pèl palco del ajuntament, en Juanito, l' avisador.

—¡Señores!... crida, dirigintse á la concurrencia.

—¡Fuera!... ¡Fuera!... ¡Fuera!... Reina una algarabia infernal. Lo metall de l' orquesta comensa á tocar atach: tres ó quatre coristas vestits de freres atissan á las massas. ¡Sempre s' ha vist lo mateix! Lo clero explotant la ignorancia y 'l fanatisme.

Sembla talmant impossible que 'l pobre Juanito haja pogut excitarlos d' aquell modo. ¿Qué 'ls ha fet aquest xicot?

Y es de sentir, perque anava á anunciarlos que 'n Rovira, l' empresari acabava de arribar al teatro y 's disposava á sortir á conferenciar ab los sublevats.

En efecte, en Rovira, que de més grossas se 'n ha vistas, se presenta tot de un plegat.

Cinch centas mans s' alsan amenassadoras contra 'l palco de la presidencia: una tempestat de véus discordants retruny per l' ampla platea... sembla que tinguin de menjarse 'l.

Y en Rovira seré y tranquil, agafat á la barana ab las dos mans, enretirant lo cos del antepit, espera que se serenin aquella borrasca, per dir quatre paraulas, y veure si s' entenen.

No hi ha com proposarse una cosa per lograrla. La gresca vá baixant de tó, per cansanci, sens dupte, dels que la promouhen, y al últim en Rovira fá senyal de parlar, y 's disposan á escoltarlo.

—¿Qué fan senyors?... comensa en Rovira.

—«¡Los senyors s' han acabat!» crida una corista vella...

—«Donchs, bueno, ciudatans... que algú de vostés s' espli qui y diga lo que desitjan... ¿Hi ha algun ciudada que vulga fer ús de la paraula?»

—Seré jo, diu un trompa, 'l que formularé las pretensions de la societat anárquica y colectiva dels artistas, y crech que no faré cap espiñada, tal es lo sentiment que m' anima y la rahó que 'ns sobra.

«Hem escrit en la nostra bandera 'l lema de «¡Abajo los privilegios!» perque s' ha de acabar aixó de que hi haja artistas que guanyan mil duros cada nit, y n' hi haja d' altres que no més guanyin tres pessetas. Volém ser tots iguals... ¡ó tres pessetas tots ó tots mil duros! (Grans aplausos).

«Morin los potentats del art, dihém després, perque ja es hora de que no hi haja més burgesos que viscan á las nostras costellas. (Un tenor estragat: ¡Abajo Massini!) ¿Qué serian los Hugonots continua 'l trompa sense 'ls coros, sense l' orquesta, sense las segonas parts? Nosaltres som partidaris de l' igualtat artistica, igualtat absoluta, entenguis bé: volém la colectivitat del sou, volém l' anarquia... (Un fuster: Jo tinch set criaturas y guanyo vuit rals.) (Un apaga-gas:—Jo 'n tinch nou de criaturas y no 'n guanyo més que sis.) (Un comparsa:—Donchs jo 'n tinch dotze y 'n guanyo dos, lo dia que hi ha funció).

—¿Héu acabat? pregunta en Rovira.

—«Acabo, respon lo trompa: ¿no es una iniquitat que nosaltres que soném gastant buf y saliva, tots plegats no guanyém lo que guanya en Joanet Goula, fent moure 'ls brassos? ¿No es una injusticia que 'n Massini tinga 1,000 duros de sou, y que las demés primeras paris guanyin quinzenas considerables, mentres los coristas, ahont hi ha una verdadera barriscada de tiples, contralts, tenors, baritonos y baixos, ahont temps endarrera fins hi havia 'l célebre Gayarre, y qui sab las notabilitats que 'n sortirian, si en lloch de cantar tots plegats cantessin de un á un; no es una injusticia, repeteixo, que tanta gent se mori de gana y de miseria, quan ab la meytal del sou de 'n Massini, per exemple, tots seriam felissos?...

«Així donchs, ciutadà empresari, siguem tots iguals, ó tots mil duros ó tots tres pessetas... ó sinó...»

—«¿Qué?... pregunta en Rovira ab despreci.»
Al sentir aquest *qué* la tempestat torna a desencadenarse. Sonan crits de joril... jarrossegüemlo!... Alguns fan esqueneta als altres que pretenen escalar lo palco de la presidencia. Se sent un soroll infernal... Los encarregats de la guarda-robia disparan pistolas y escopetas: los cornelins tocan a mata degolla... los redoblants ressonan... lo bombo 's reventa...

Però ¿qu' es aixó?... Per las alturas del quint pis sona una véu angélica, sobre-positantse al discordant estrépit... A la véu aquesta se n' hi uneix un' altra, una véu de dona, pura, deliciosa, celestial... Las dos véus tant aviat cantan unidas com separadas: quan se uneixen no pot concebirse una armonia com aquella. Los crits se gelan en la gargamella dels sublevats... Reina solemne quietut... Las masses escoltan... los músichs se 'n van de puntetas a las cadiras, agafan los instruments y acompanyan... Reneix en tot lo seu esplendor l' incomparable duo dels *Hugonots*...

¿Son dos ángels los que 'l cantan?
No, son en Masini y la Theodorini... ¿Qui es capás de resistir aquell encantament?...

Lo duo acaba ab salvas de aplausos estrepitosos. Los revolucionaris se prosternan, com si 's sentissen fascinats pèl poder de una divinitat desconeguda.

En Rovira somriu, davant de aquella revolució abortada, de una manera tant extranya.

Y jo 'm desperto.

Jo, per servirlos, soch un anarquista-colectivista, aixó sí, aficionat a la música, y concurrent al quint pis ey, per are; mentres la repartidora no arregli millor las cosas y 'm fassa propietari de un palco. Somiant, la nit després de haver sentit los *Hugonots*, me vaig convence de que las mévas ideas socials eran un somni.

MIRANIUS.

GRAN TEATRO DEL LICEO.

GLI UGONOTTI.

—Hola senyor Mariano... ¿qué porta hora?
—¿Qué tal hoy, com ho tenim?
—Bè, y vosté?
—Passant, fill, no gayre bè; la cama se 'm ressent d' aquests cambis de temperatura... Son tres quarts d' onze... ¿Y a casa tèva?
—Bons, gracias a Déu.
—Vamos ¿y donchs cap ahont vás?
—M' arribo fins a l' Espasaria.
—Calla que t' acompanyaré, me 'n vaig a dar una volteta pèls Encants.
—¿Qué encare tè la mania de comprar llibrots vells?
—Que hi farás, es lo meu divertiment. No tinch cap més vici. A las nits no sé que fer y m' passo 'l rato llegint.
—Un home com vosté que tè butaca de propietat al Liceo y diu que no sab que fer a las nits, y justament are que hi ha la millor companyia d' ópera que s' ha sentit a Barcelona.
—Que hi farás; jo la vaig abonar y ab lo que 'n tréch ne tinch per comprar tots los llibres que vulguí. Després que si tú vols la meytat de las temporadas no s' hi pot anar.
—Pero are senyor Mariano, es un altra cosa. Ja l' hi asseguro, que *Hugonots* com los que s' han cantat últimament, no se 'n sentirán gayres. Figúris que hi ha la companyia del Teatro Real que ja deu saber que 's cosa notable.
—Si, ja sé que aquesta temporada vá en gran.
—Y donchs ¿perqué ha abonat la butaca?
—Se véu que no hi entents. Quan hi ha bona companyia, 'n tréch més diners.
—Pero aixis quan té ganas de sentir alguna ópera ¿cóm s' ho fá?
—Pago l' entrada y m' assento a las butacas que quedan vuydas.
—Ah vamos! Sent aixis ja anirà a sentir los *Hugonots*.
—No fill no, perque are costa un duro la entrada y segons me vá dir un altre propietari, no deixen seure si no 's portan los documents.
—Vingui ab mi al quint pis y se 'n farà sis ralets.
—Tens rahó home. Si es tant bó com m' asseguras, faré 'l sacrifici de gastarme los sis rals y aniré a sentir aquets *Hugonots*.
—No se n' empenedirá, perque ja pot estar bèn segú que no tornarà a disfrutar may més una ópera tan bèn cantada.
—Y digas, digas. ¿Es veritat que 'ls coros ho fan tant bè?
—Quan los senti me 'n sabrá donar rahó. No pot figurarse una massa més bèn organizada, ni que canti ab més precisió y bon gust. Cada dia hi trobará efectes

nous. No més l' hi diré que tant en *L' Africana* com en los *Hugonots* cada dia han hagut de repetir varios números.

—Si que amigo... ¿Y la orquesta, qué tal?
—Bè, molt bè! La orquesta del Liceo es bona. Solzament que es necessari que se 'n sápig a fer bon ús. Es com todas las cosas. Veurá cuyner que ab bons pollastres l' hi fá un mal guisat y en cambi un altre ab bacallá y arengadas arreglará un plat digne de presentarse la tau'a d' un ministre. Avuy per avuy la orquesta de la casa gran tè 'l mestre que 'n pot treure més partit, aixis no es estrany que 'ls mateixos músichs que avants no 's podian sentir are fan cosas incomprendibles.

—¿Qui es 'l mestre?
—En Goula.
—Goula... Goula... ja 'm sembla que l'he sentit anomenar.

—Y tal, home, si es lo primer director d' orquesta que avuy se coneix.

—Si, si, ja me 'n recordo, y digas hoy ¿qué tal lo tenor?

—En Masini? ¿Tampoch l' ha sentit? Aixó si que no fá accionista. Home se n' hauria de donar vergonya. No coneixer al número hu dels tenors, sent la segona vegada que vé a Barcelona. Y donchs de qué 's refia? ¿Qué 's pensa haver sentit may lo raconto ni 'l duo del segon acte, ni 'l concertat, ni 'l duo del quart, sense coneixer a n' en Masini? Vamos senyor Mariano, tórnissen al llit. Aboni la butaca per quatre quartos y un altre se 'n gaudirá a las sévas costellas!

Ja fá bé de no anar al teatro. Nosaltres estariem bèn frescos si 'ns haguessim de refiar de vosté y altres accionistas del Liceo, si esperessim la seva venia per sentir bona música.

Miris que tenir una butaca al teatro ahont canta 'n Masini y vendrésela, vol un valor a proba de cipayo.

Ay sant cristiá y vosté está tant tranquil. Pero esperis, que ja tindrà 'l seu càstich. Avuy per demá acluca l' ull y diguim ab quina cara 's presenta al cel, dihent que no ha sentit al Redentor dels tenors, havent tingut ocasió per ferho millor que ningú?

Senyor Mariano, vosté podrà tenir pessetas, no l' hi nego, pero francament, lo que fá de no anar al teatro, indica que ha de possehir un fetje com lo d' una rajada.

—Home, tant dirás. Me sembla que exageras.
—Si després que l' hagi sentit troba que no tinch rahó, ja 'm pot dir tot lo que l' hi vingui a la boca.

—Si que amigo... ¿Y la bufá qué tal?
—¿Cóm vol dir la bufá?
—La dona.

—Ah la *prima donna*, la Theodorini. No 's pot demanar més. Miris, canta ab tal sentiment, sobre tot en lo duo del quart acte, que creguim senyor Mariano, qualsevol que no fós en *Raoul*, després de sentirse aquell *io t'amo*, n' hi ha per deixar-se de partits y de tot lo del mon. Francament, si jo 'm trobès al seu puesto, me sembla que 'ls *Hugonots* ja 'm podrian está esperant fent lo cigarro.

Vosté tampoch deu coneixer a n' en Verger.
—Si home vá cantar aquí fá una pila d' anys. Tú encara no erats al mon.

—Vosté parla del pare.
—Oh y que ho feya bè.

—Si, pero 'l noy no queda endarrera. ¿Quin modo de cantar! Alló es delicadesa, alló es art y sentiment. Ja 'n poden sortir de baritonos, que lo que es a n' en Verger no l' hi farán cap mal. Aquell paper de Nevers que no es una part d' importancia, donchs ha de saber que ell ne fá una creació. Cada frasse que diu, cada nota que deixa anar es motiu per ferli una ovació.

Lo baix, qu' es en Nanetti, fá un bon Marcelo y en Dufriche un Saint Bris molt discret, sense desmereixer lo conjunt.

La Leria, que vá debutar en la part de reyna, es una prima dona que revela grans condicions pèl cant *lleuger ó floritura* com dihen los sabis, aixis com la Borghi també 's vá lluhir molt en lo paper de patje, cantant ab bon gust la romansa de sortida y l' ária del segon acte que es nova a Barcelona y que vá tenir de repetir.

—Ay, ay, un ária nova?
—Si, senyor, donchs qué 's pensava? També trobará nou un coro del primer acte, un altre en lo segon, lo de las *gitanas* que es molt bonich.

—Y la *conjura* ¿cóm vá anar?
—Molt bè, pero 'l coro per excelencia, es lo de la *disputa* que cada dia s' ha de repetir.

—Vamos, me 'n alegro.
—Conque ja no l' hi sabrá greu lo gastá 'ls sis ralets.

—Home, 'l diré. Ara que m' ho has explicat, fora llástima l' anarhi perque...

—Vaja, no estranyo que al Liceo no poguém tenir may cap companyia com cal: ab ratas com vosté, no sortirém de Aihos, Sanis y Vianesis. Conque are que l' hi he explicat l' hi dolen los sis rals de la entrada.

Bueno no s' hi pensi més y 'l dia que fassin los *Hugonots* vingui a buscar en havent sopat y jo 'l convidaré a anar al quint pis, y aixis no 's gastará un quarto y cobrará 'l lloguer de la butaca.

—Home no t' enfadis... Ja que t' hi empenyas, acepto. Te vindré a buscar. Ja cal que sopis d' hora. Los

Hugonots m' agradan molt y no 'n vull perdre una nota.

—Bueno, entesos.
—Adios y hasta 'l dia que 'ls tornin a fer.
LEYANDRO.

UN COP D' ULL ALS TEATROS.

Ja haurán vist la revista dels *Hugonots* en altre lloch del present número.

Crech inútil dirlos que vá ser un gran aconteixement musical, d' aquells que no se 'n registran gayres.

Tant en Masini com la Theodorini varen arrebatat al públich, aixis com lo coro que decididament es lo millor que 's puga sentir.

També s' ha representat *L' Hebreá*; pero no 'ls ne diré res, perque no es feyna méva.

Un dia d' aquests sentirán la *Traviata*, que 'm sembla que farà tró.

Al *Principal* tot marxa.

Jo ho crech, tira peixet! Ab aquella companyia tant ajustada, tant homogéna, tant acostumada a treballar reunida, no 'n caldría d' altre si 'o que las funcions de aquell teatro no sortissin admirables!

Entre las ultimas comedias que s' han posat y que no eran conegudas a Barcelona s' hi conta la titulada: *Sin familia*. Es la pintura de un home *corrido*, que no vol casarse per tenir tota la llibertat, y 's troba esclau dels seus amichs que se l' hi fuman los puros, esclau de la seva minyona que 'l goberna com una criatura y que fins abriga pensaments de pescarlo, y en una paraula, esclau de tothom.

En la seva joventut vá tenir un cert enredo, fruit del qual es una nena qu' es al colegi. Tot de un plegat la colegiala compareix a casa seva sorprendent al seu pare en mitj de un xeflis que dona junt ab uns amichs y una marcolfa. La broma s' interromp, y de 'n mica en mica l' amor de pare se sobreposa a sas llegendas de carácter y aquell home deixa corre 'l ser *corrido*.

Hi ha en aquesta obra escenas bonicas que 'ls actors interpretan magistralment, recursos bèn imaginats y bonas sortidas en gran.

A la comedia no hi trobo sino un defecte, y es qu' estiga escrita en vers. Si estés en prosa seria molt més natural y produhiria encare més efecte, partint del principi de que aquella comedia es més entremaliada que las otras que acostuma a posar aquella companyia, hi ha més moviment escénich, més sustancia y un pensament fundamental. Es un aubercocch del pinyol dols, fruita bastant rara en lo teatro castellá de avuy en dia.

Respecte a la execució ja 'ls ho he dit avants: si volen coneixe a n' en Mario, cómich en los dos primers actes y dramátich en lo tercer; a n' en Romea, que fá un *sietemesino*, que no tè rival; a la Górriz, colegiala al pèl; a la Fernandez, una criada, que de bona gana la llogaria; y als demés actors, tots ells discrets, vagin a veure aquesta producció quan tornin a posarla.

Ja saben que jo 'ls dono sempre bons consells.

A *Romea* dilluns vá donarse la funció a benefici de la dama jove senyoreta Caterina Fontova, posantse en escena las dos gatadas de 'n Serafi Pitarra *Lo Cantadó* y *Lo Castell dels tres dragons* que son las dos obras que en son temps varen agradar moltíssim. Pero la moda ha passat y avuy lo públich ja no está per fer gatadas.

No obstant, fos per la novetat ó per que 's tractaba de una aplaudida artista que aquella nit daba la seva funció de benefici, lo teatro estaba plé de una concurrencia escullida.

Al *Retiro* s' ha estrenat la zarzuela *Bocaccio* de la qual m' en ocuparé la semana entrant. Dispensin si no ho faig avuy; lo temps me falta.

A *Novetats* continúan las representacions del melodrama *Purpurato ó el bandido rojo*.

Diumenje al vespre varen fer lo bonich drama *El músico de la murga*, interpretat ab molt acert, per aquella companyia.

Demá 's fá lo benefici del primer actor y director Sr. Tutau, estrenantse la comedia catalana *La mà oculta*.

Al *Tivoli* s' han fet dos dramas d' aquells antichs y de marca acreditada entre 'ls espectadors de tarifa vella. *Lázaro el mudo* y *Valentín el guarda costas*; son dos dramas que no més voldria tenir lo que han valgut a las empresas.

Al *Espanyol* s' ha tornat a posar en escena la comedia de màgia *Los polvos de la madre Celestina*.
N. N. N.

SÚPLICA AL SR. RIUS Y TAU I ET.

Excelentíssim don Paco, tinch de dirli, puig me toca, que si un dia vol fé l maco passí pèl carrer de 'n Roca.

Jo visch al número trenta.
Ni may que hi posés la planta!
Si està a casa m' atormenta,
travessá 'l carrer m' espanta.
Faig poquíssimas sortidas
y encara son desgraciadas;
sempre veig... parets humidas
y una mar de... rieradas.
La Rambla ab molt gran anhel
la rega un home tot sol,
y 'l meu carrer ¡Aixó es cruell!
Lo rega... tothom que vol.
Si a la Rambla hi ha un aroma
que tothom recull ab flemma,
le carrer que visch, no es broma,
fá una olor, que á tothom crema.
Aixó fins passa de mida,
lo veynat sempre s' enfada:
home, si créu qu' es mentida
vinga á darhi una passada.
Si algun cop estant de guassa
vè per la Porta-ferrissa,
ja veurá 'l neguit que passa
aquesta jent infelissa.
Aixís qu' entra 's véu un riu,
més enllá un canal se véu,
la dreta un lago descriu,
y... la mar per tot arréu.
L' un queda mitj ofegat,
l' altre pobre s' posa brut,
un altre 'n surt tot mullat...
ningú, ningú 'n surt aixut.
Ja ho véu, t'è de posar frenos,
reprimeixi á certs fulanos,
y no se 'n donga de ménos
perque som molt bons paganos.
Espero de sa excelencia
que tindrà un xich de constancia,
un poch ménos d' eloqüencia
y per nosaltres, més ànsia.
Perque aquí, parlant clarets,
li diré sense fè embuts,
vosté vol certs llochs molt nets
pero 'n t'è alguns de molt bruts.
¿Que fá milloras? Vá bè.
¿Que arregla 'l Parque? Vá va.
Pero amich, cuidis també
dels carrers de baixa má.
Hi ha carrers que per peresa
de poch nets guanyan la basa;
pero lo que més me pesa
que ho siga 'l carrer de casa.
Miri, ab gran confiansa espero
que 'ns servirà sens reparo,
posi'ns... un bon *sumidero*
ó un municipal bèn raro.
Si vosté fá 'l necessari
no tinga por que 'l murmuri,
comensi, pero may pari
volém que duri, que duri.
Y 'ns passarà aquest mareig
y 'ls vehins tindrem gran goig
supriméixi'ns lo fangueig
y... disposi de 'n

Q. ROIÉ.

P. D. Per quan li vagui
vinga ab barca, no 's distregui,
val més que remant s' estragui
que no pas que se'ns ofegui.

ESQUELLOTS.

L' aconteiximent de la senmana ha sigut la mort del bisbe de Barcelona, D. Joseph Maria de Urquinaona.
Lo públich ha demostrat molt sentiment per la pèrdua d' aquest prelat de l' Iglesia catòlica, y nosaltres, per la nostra part, no podèm ménos que lamentarla.
Deixém ideas y opinions á un costat, y reconeixém las virtuts que l' adornavan. Era un home que creya (y en mitj de tanta farsa com avuy dia s' observa, aixó es molt) y ademés tenia fama de caritatiu y la caritat es la virtut humana per excelencia.

Durant los tres dias que 'l cadáver estigué exposat en lo Palau de davant de la Catedral, hi hagué sempre á la porta numerosos grupos, entre 'ls quals se 'n sentian de molt bonas.
—¡Oh! Era un bisbe que als capellans los feya llaurar molt dret.
—Ja té rahó... Lo qu' es los capellans ja se 'n guardavan de sortir los vespres, vestits de paisá, per anar á fer tamborinadas.
—¿Y de qué ha mort?
—Diuben que de pulmonia; pero cá...
—¿Vol dir que l' hi han dat jicarasso?...
—Ja veurá jo no dich tant... pero si que 'ls carlins y 'ls de la Joventut catòlica l' hi havian dat molts disgustos... y ja se sab: aquestas cosas se quedan al pap y sempre fan feix.
Aquesta conversa, entre dugas donas, es presa del natural.

Per la nostra part, y dada 'l indole de aquest períodich, algunas vegadas nos haviam ocupat en broma de aquest bisbe, may ab rencor, ni ab odi.

Avuy no podèm honrar millor lo seu cadáver sinó dihent:

—¡Si al ménos tots los capellans fossen com ell!

Dilluns passat era Sant Francisco de Paula.
O com si diguessim: Sant Rius y Taulet.
Un regidor vá regalarli un ramillet de llegums y de verdura.

«Entre col y col lechuga.»
Vaja, senyor Rius, que vagi de gana.

Una frase de 'n Perez Galdós, mentres las notabilitats de las arts y de la política de Madrid, lo colmavan de obsequis:

«Avuy m' han portat vostés al patibul de la gloria.»
No pot expresarse millor ni ab ménos paraulas un rasgo de modestia.

L' altre dia anant al cementiri nou, un cotxero dels morts vá caure al canal de la Infanta, desde dalt del cotxe.

¡Quin tip de riure se devia fer lo mort que anava dintre de la caixa!
Vaja, que digan lo que vulgan, lo cementiri nou es molt divertit.

Lo bisbe vá voler que l' enterressin á la Mercé.
Hi ha una lley que prohibeix los enterraments en las iglesias; pero segons sembla als bisbes se 'ls coloca fora de la lley.

Després de tot, se comprén la voluntat del bisbe en aquest punt.

L' iglesia de la Mercé es l' iglesia més distreta.
Perque es la que acapara 'l ram de casaments.
Jo també m' hi faria enterrar; pero al camaril.

Judici oral.

L' acusat es un xaval de onze anys, lo delict de que se 'l acusa es un robo de dos pessetas y mitja.
Al final del judici l' hi pregunta 'l president si t'è alguna cosa que alegar, y l' acusat respon:

—¿Que m' hi farán estar gaire temps á la presó?

* * *

Es horrible ¡veritat!

La presó... y per una criatura, qu' entrarà en ella extraviada y 'n sortirà pervertida!

Lo contagi ab los criminals, los mals exemples que veurá á cada punt... y luego, allò que jo 'n diré «lo romanticisme del crim», aquella facultat propia de l' infancia que l' arrastra á voler sobre-sortir, á voler ser home, imitant als que 'l rodejan ¡quin perill mes gran per una criatura?...

Y tot perque encara aquí á Espanya ningú s' ha cuydat d' establir un nou sistema correccional.

Preparinse per las festas de la Mercé de aquest any.
Mirin que 'l Sr. Rius y Taulet ja comensa á escriure 'ls discursos que 's proposa pronunciar.
—¿Tornará á posar primeras pedras? preguntarán vostés.

—No senyors, al contrari, aquest any ne traurá.

Se tracta de l' inauguració de la reforma de Barcelona, y 'l Sr. Rius y Taulet no empunyarà la paleta, sino 'l picot.

Ja veurán com al últim á copia de posar y treure primeras pedras, ne sortirá un bon fadri mestre-de-casas.

Diuben que 'l Bisbe havia demanat morir-se dintre del mes de mars y en un dissapte.
Y efectivament vá morir en dissapte y en mes de mars.

Ja ho diu lo ditxo:
—Si vols ser bisbe, ficatho al cap.

Cent vint ó cent trenta representacions s' han donat ja á Paris de la última obra de Sardou *Fedora*, interpretada per Sarah Bernhardt, la dona mes prima del Univers.

—¡Quin triunfo 'l de *Fedora*! exclamava un.
—En efecte es un triunfo que se sosté ab un fil.

Un extrém.
L' extrém de la ira, es picar l'amor propi de un enemich... ab un martell.

TRENCA-CAPS.

XARADAS.

I.
Prop del hu un tot vaig trobar
qu' era ja bastant vellet,
y un fuster me 'l vá comprar

dantme per ell un ralet.
En un vas de *invers-segona*
vaig gastarhi la meytat.
y ab un *hu-invers*, per la dona
lo que m' havia quedat.

BALDOMERO CROS.

II.

Es ma *prima* un animal
molt útil per la persona,
nota musical *segona*,
tersa també es musical
y nom de dona 'l *total*.

PEPET SIMPÀTICH.

MUDANSA.

Com l' estudiant ningú hi há
que tinga tant *tot ab a*;
lo pages alguna 'n t'è
de *total* posat ab *e*;
sempre toca 'l *textidó*
molta *tot* posat ab *o*;
cada nit sents de *segú*
molts *totals* posats ab *u*.

TERESA MOLA.

TRENCA-CLOSCAS.

LAMINA.

Combinar las lletres de aquesta paraula, de manera que diga 'l nom de una capital.

EUDALT SALA.

CONVERSA.

—Ramon, ¿ab quí vas anar á fora 'l dia de Pasqua?
—La diada de Pasqua vaig anarhi ab la...
—¿Ab quí?
—Búscaho: entre tots dos ho havém dit.

LISARDO COMONIELA.

LOGOGRIFO NUMERICH.

1 2 3 4 5 6 7—Població catalana.
3 3 4 5 6 2—Útil al hivern.
1 2 5 6 7—Article molt usat.
1 7 5 6—Útil al istiu.
1 3 4—Se 'n crema.
3 7—Nota musical.
1—Una lletra.

CIUTADÁ PACO.

QUADRAT.

.....
.....
.....
.....

Omplir los punts ab lletres, que llegidas horisontal y verticalment digan: 1.ª ralla, nom d' un animal.—2.ª, afecte del ánima.—3.ª, signe ortogràfic.—4.ª, un metall.

CAMILO P.

GEROGLÍFICH.

Pels
45 minuts
P
IIII
O O O O O

.....
I
R E
.....
O

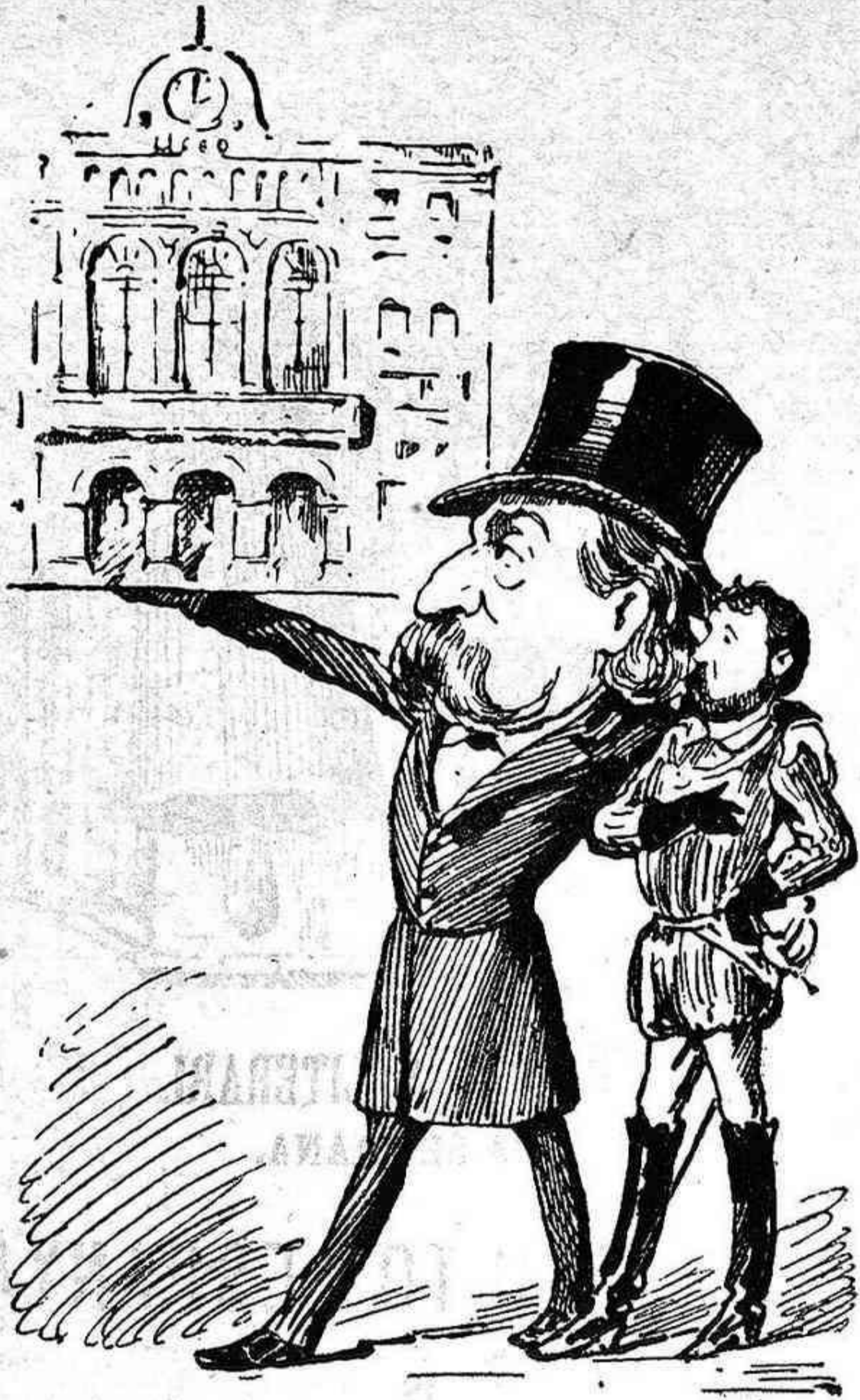
TRAFALGAR.

SOLUCIONS

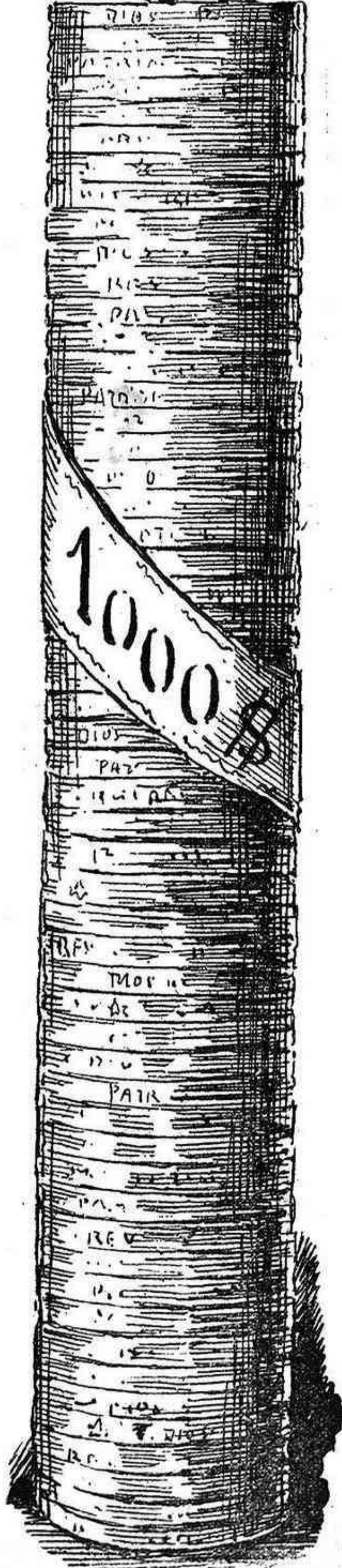
A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- XARADA 1.ª—*Plá-ta-no*.
- Id. 2.ª—*Pi-lar*.
- MUDANSA.—*Papa-Pepa-Pipa-Popa*.
- CONVERSA.—*Ensanche*.
- ROMBO.—
S
G A T
S A B R E
T R O
E
- TRENCA-CAPS.—*Raimundo*.
- LOGOGRIFO-NUMERICH.—*Gumersinda*.
- GEROGLÍFICH.—*Al pá pá y al vi vi*.

Barcelona: Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatre, 21 y 23.

—Ab tant bon apoyo, jo l' aixecaré á pols ó no 'm dich Roviral!

SANT MASSINI,
patró de las empresas.

Vista de la porta del carrer de Sant Pau, á mitja tarde,
'l dia que ha de cantar en Massini.

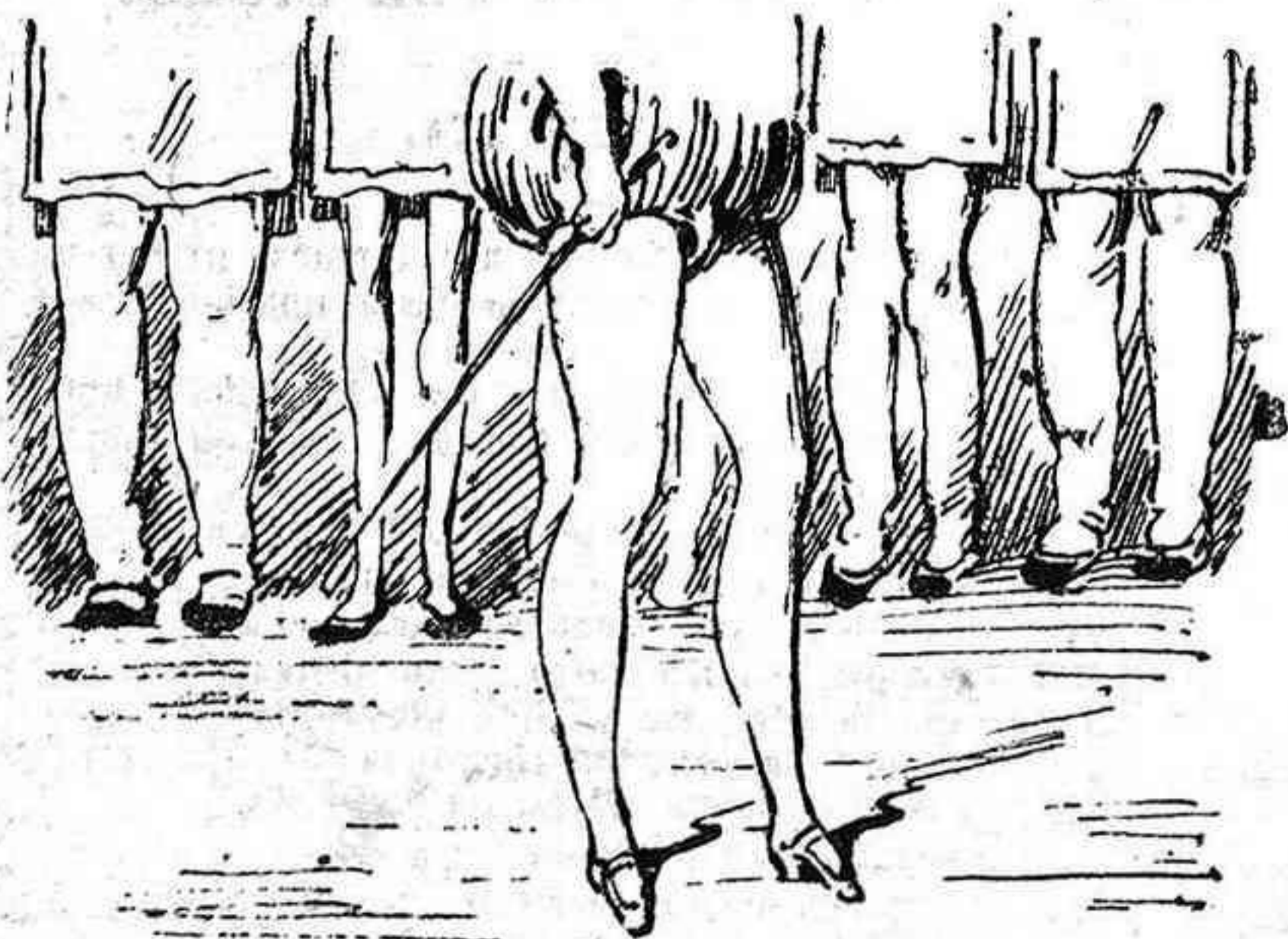

HUGONOTS. (Acte II.)

«Jamay... Jamay!...»

Un filarmónich:—¡Sublimel...

Un comerciant:—¡250 duros!

¿Y de aquellas camas del patje ¿qué me 'n diuhen?

HUGONOTS. (Acte IV.)

«Laixami partir.»

Lo públich en pés:—¡Encare no!...

—¿Qué diu borrango?... Setanta rals una butaca?...
—Ja veurá: de aquí á cinch minuts valdrá cinch du-
ros. ¿Qué 's pensa qu' es com lo paper de la bolsa?...
Aquest puja molt depressa.